

Despre olăritul culturii Cozia-Saharna (în baza descoperirilor din bazinul Nistrului Mijlociu)*

Mihail Băț, Aurel Zanoci

Cea mai numeroasă categorie de descoperiri atribuite culturii Cozia-Saharna este reprezentată de resturi de olărie, lucru firesc pentru majoritatea culturilor preistorice. Săpăturile arheologice din ultimele șapte decenii întreprinse la siturile din regiunea Nistrului Mijlociu au scos în evidență o cantitate impresionantă de ceramică. Cu toate acestea, constatăm o penurie relativă de informații privind modul în care comunitățile atribuite acestei culturi își confecționau și ardeau vasele ceramice. Prin urmare, identificarea și analiza informațiilor arheologice referitoare la meșteșugul olăriei în mediul acestei culturi reprezintă un obiectiv central al comunicării de față. Registrul tipologic variat al recipientelor sugerează existența unei producții locale a acestora. În pofida acestui fapt, până în prezent, nu au fost găsite încă dovezi certe, care să ateste utilizarea cuptoarelor de ars ceramică în așezări, lipsa lor fiind explicată de unii cercetători prin amplasarea producției vaselor în afara siturilor de habitat (S. Ailincăi). De asemenea, se poate lua în calcul și ipoteza folosirii unor spații special amenajate la suprafața solului cu foc deschis sau săpate în sol –, precum gropile –, așa cum ne sugerează descoperirea de la Saharna „Țiglău”. Procesul tehnologic de confecționare a ceramicii poate fi reconstituit și în baza analizelor fizico-chimice. Astfel, cercetările interdisciplinare recente, efectuate asupra unui lot de 52 de probe de ceramică din așezarea Saharna Mare / „Dealul Mănăstirii”, au demonstrat o producție locală a recipientelor – atât pentru materia primă (lutul), cât și pentru aditivii non-plastici. De asemenea, în urma analizelor ceramologice, s-a stabilit că unele recipiente – după structura și compoziția chimică a pastei, precum și după temperatura de ardere – au asemănări cu ceramica provenită din alte situri sincrone din regiune. La final vom puncta că reușita acestui demers, de rând cu cercetarea altor activități „pirotehnologice”, poate fi decisivă pentru înțelegerea nivelului tehnologic atins de meșterii primei epoci a fierului, dar al și a implicațiilor sociale, economice și culturale, determinate de calitatea produselor finite.

* Cercetare realizată în cadrul proiectului 20.80009.1606.14 „Patrimoniul arheologic din epoca fierului în regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic: cercetare interdisciplinară și valorificare științifică”.